

Podkarpacki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

Wyniki planowania odmian w doświadczeniach porejestrowych w województwie podkarpackim

Owies

2025

mgr Mirosław Helowicz
Dyrektor SDOO Przecław

Stacja Koordynująca PDO w województwie podkarpackim
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu
39 – 320 Przecław
Tel. 17 5813194

Opracował:
Anna Durał

Publikacja chroniona prawem wydawcy; każda reprodukcja całości lub jej części wymaga zgody wydawcy
--

*Informacja zawiera wyniki plonowania odmian w doświadczeniach prowadzonych w województwie podkarpackim w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego.
Kolejność odmian przyjęto według chronologii ich wpisywania do Rejestru Odmian.*

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa
Wzorzec – średnia plonowania wszystkich badanych odmian

Wydawca: SDOO Przecław
Druk: SDOO Przecław

Uwagi ogólne

Historia powierzchni zasiewów owsa w naszym kraju w ostatnim 10-leciu bywała bardzo zmienna np. w roku 2014 było to 479 tys. ha a w roku 2015 gwałtownie wzrosła aż do 630 tys. ha. Potem nastąpił spadek i przez kilka lat powierzchnia zasiewów utrzymywała się przy niespełna 500 tys. ha. W kolejnych latach jednak ponownie wzrosła popularność tego gatunku i w ostatnim tj. 2024 roku było już zasiane ponad 519 tys. ha - co stawia ten gatunek na 1-szym miejscu uprawy spośród zbóż jarych. Wzrasta również powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych i tak w 2024 roku wynosiła już do 6,7 tys. ha. W rozmnożeniach nadal przoduje Bingo w 2024 roku to 26% udziału. W 2025 roku do Krajowego Rejestru (KR) wpisano jedną odmianę owsa zwyczajnego Belfer – naszej krajowej hodowli. Natomiast z KR wycofano 2 odmiany tj. 1 odmianę owsa nagiego: Siwek i 1 odmianę owsa zwyczajnego: Armani. Obecnie, więc KR liczy 40 odmian, w tym 38 odmian owsa zwyczajnego i 2 odmiany nagiego. Należy podkreślić, że przewagą odmian w KR są odmiany rodzimych hodowli. Wzorem lat ubiegłych doświadczenia są prowadzone w dwóch miejscowościach tj. w ZDOO Dukli o rozszerzonym doborze przez COBORU z 20 odmianami oraz w SDOO Przecławiu z 12 odmianami wybranymi przez Zespół Wojewódzki PDO. Doświadczenia prowadzone były na jednym poziomie agrotechniki w trzech powtórzeniach zgodnie z metodyką.

Wyniki doświadczeń

W technologii uprawy owsa bardzo ważny jest wczesny termin siewu (a jest on mało wrażliwy na niskie temperatury) by wykorzystać zapasy wody zimowej. Wpływa to też na lepsze ukorzenienie a tym samym odporność na wyleganie. Po raz kolejny potwierdzają to też wyniki plonowania ziarna w poniższych tabelach. Od kilku już lat warunki pogodowe wiosną w Dukli nie pozwalają na wcześniejszy wjazd w pole i siew tak jak ma to miejsce w Przecławiu. Stąd też taka różnica plonów odmian w Przecławiu było to 89,1 dt, natomiast w Dukli uzyskano tylko 61,0 dt. Istotny też wpływ na spadek plonowania owsa w Dukli miał niedobór wody w II dek czerwca tj. przed i w czasie wiechowania owsa. Spośród odmian badanych 3 lata to w obu miejscowościach w 2025 roku wyróżniła się odmiana Wulkan (104 i 112% wzorca), Rambo (103 i 107% wzorca) oraz Refleks (104 i 101% wzorca). Ciągłe w czołówce jest też odmiana Bingo. Natomiast najslabiej na tle wszystkich odmian wypadło Motto i Pablo. Na uwagę zasługuje badana po raz pierwszy odmiana Belfer (104 i 103% wzorca). W porównaniu do średniej wielolecia to rocznik 2025 miał wyższe plony o 5,2 dt a do dwulecia aż o 7,9 dt z ha. Natomiast zarówno w wieloleciu jak i dwuleciu to najlepszym i stabilnym plonowaniem wyróżniła się odmiana Refleks (104 i 106% wzorca), Wulkan (103 i 105 % wzorca) i Rambo (103 i 104% wzorca). Najniższe zaś plony osiągnęły odmiany Poker i Gepard (średnio 98% wzorca) oraz Motto i Magellan (98-99% wzorca). Choroby nieco większe nasilenie obserwowano w tym roku helmintosporiozą. W ostatnich dwóch latach nie było rdzy wieńcowej stąd też w tabeli podano zestawienie z lat wcześniejszych. Po raz pierwszy od lat wystąpiła, – ale tylko w Dukli rdza żdźbłowa przy istotnym zróżnicowaniu odmianowym. Ponieważ w 2023 roku rośliny były wyjątkowo niskie stąd też średnia wysokość roślin w tym roku (2025) była wyższa o 10 cm w porównaniu do wielolecia. Opady przy końcu wegetacji wpłynęły na znaczne wyleganie niektórych odmian (tylko w Dukli). W tym roku zdecydowanie wyższa była masa 1000 ziarn w porównaniu do ubiegłego o 4,3 grama a do wielolecia o 1,4 grama. Ciągłe tu w czołówce pozostaje Bingo i Refleks a w bieżącym roku wyróżniła się w masie odmiana Gepard i Kreator. Średni udział łuski w ziarnie, (który jest tak istotny dla tego gatunku) jest w 2025 roku prawie identyczny jak w średniej wielolecia. Wystąpiły natomiast bardzo istotne zmiany jej udziału w odmianach tj. bardzo wzrosła w 2025 roku łuska w odmianie Rambo o 6,1% czy w odmianie Poker o 1,5 %. Z kolei zmniejszył się w 2025 roku udział łuski w ziarnie w odmianie Kozak o 4,2% czy odmianie Kreator o 4,1 % w porównaniu do wielolecia.

Tabela 1. **Owies**. Odmiany badane. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru	Rok włączenia do LOZ	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej - pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4
1	Bingo	2009	2011	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o., ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Kozak	2017		
3	Pablo	2019	2023	
4	Refleks	2019	2021	
5	Poker	2020	2023	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
6	Rambo	2020	2022	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o., ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
7	Gepard	2021		
8	Wulkan	2021	2025	
9	Magellan	2022		Sate-Union Polska sp. z o. o. ul. Straszewska 70 62-100 Węgrowiec
10	Motto	2023		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o. o., ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
11	Kreator	2024		
12	Belfer	2025		

Tabela 2. **Owies**. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2025.

Miejscowość		SDOO Przecław	ZDOO Dukla
Powiat		Mielec	Krosno
Kompleks rolniczej przydatności gleby		Pszemno żytni	Zbożowy górski
Klasa bonitacyjna gleby		III	IV b
pH gleby w KCl		7,5	6,3
Przedplon		Pszemica ozima	Soja
Data siewu	(dzień, m-c, rok)	10.03.2025	28.03.2025
Obsada nasion	(szt/m ²)	450	450
Data zbioru	(dzień, m-c, rok)	24.07.2025	08.08.2025
Nawożenie mineralne			
N	(kg/ha)	84	85
P₂O₅	(kg/ha)	80	50
K₂O	(kg/ha)	120	75
Nawożenie dolistne	(l/ha)	Yara Bella Extrants 27%	Basfoliar 36
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna	(nazwa, dawka/100 kg)	Gizmo 060 FS – 50ml/100kg	Gizmo 060 FS - 50 ml/100 kg
Herbicyd	(nazwa, dawka/ha)	Gold 450 DC – 1,25 l/ha Mustang Forte – 0,8 l/ha	Gold 450 EC – 1,25 l/ha - 2x
Insektycyd	(nazwa, dawka/ha)	Nie stosowano	Karate Zeon – 0,15 l/ha - 2x

Tabela 3. **Owies**. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Cecha		Przeclaw	Dukla
1	Termin wiechowania	(dzień, m-c)	03.06.2025	17.06.2025
2	Termin dojrzałości woskowej	(dzień, m-c)	09.07.2025	23.07.2025
3	Termin dojrzałości pełnej	(dzień, m-c)	16.07.2025	01.08.2025
4	Wysokość roślin	(cm)	120	105
5	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mlecznej	(skala 9°)	9,0	9,0
6	Wyleganie roślin przed zbiorem	(skala 9°)	9,0	6,3
7	Stan roślin po kłoszeniu	(skala 9°)	8,5	7,9
8	Porażenie przez choroby: mączniakiem	(skala 9°)	9,0	7,6
9	-rdzą wieńcową	(skala 9°)	9,0	9,0
10	-helminthosporiozą	(skala 9°)	7,3	8,1
11	Udział łuski	(%)	30,1	27,8
12	Masa 1000 ziaren	(g)	43,0	43,9
13	Wilgotność ziarna podczas zbioru	(%)	9,8	13,7
14	Reakcja na suszę	(skala 9°)	7,0	8,0
15	Plon ziarna	(dt z ha)	89,1	61,0

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9° : 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4. **Owies**. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2025.

Lp.	Odmiana	Przeclaw	Dukla
Wzorzec dt z ha		89,1	61,0
1	Bingo	100	102
2	Kozak	99	104
3	Pablo	97	90
4	Refleks	104	101
5	Poker	97	96
6	Rambo	103	107
7	Gepard	97	102
8	Wulkan	104	112
9	Magellan	101	92
10	Motto	92	91
11	Kreator	102	100
12	Belfer	104	103

Wzorzec – wszystkie odmiany badane

Tabela 5. **Owies**. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2023.

Lp.	Odmiana	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
Wzorzec, dt z ha		75,0	59,2	75,2	67,1	69,8
1	Bingo	101	101	103	101	102
2	Kozak	101	103	94	102	99
3	Pablo	94	102	105	98	100
4	Refleks	103	109	100	106	104
5	Poker	97	97	101	97	98
6	Rambo	105	103	102	104	103
7	Gepard	99	97	98	98	98
8	Wulkan	107	102	101	105	103
9	Magellan	98	97	101	98	99
10	Motto	92	104	100	98	99
11	Kreator	101	101	-	101	-
12	Belfer	104	-	-	-	-
Liczba doświadczeń		2	2	2	4	6

Wzorzec – wszystkie odmiany badane

Tabela 6. **Owies**. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023- 2025.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Rdza wieńcowa		Helmintosporioza		Rdza żdźbłowa
			2024-2025	2022-2024	2025	2023-2025	2025
Wzorzec, (skala 9 ^o)			9,0	7,9	7,7	7,9	7,6
1	Bingo	3	Nie wystąpiło	0,6	0,3	0,3	0,1
2	Kozak	3		-0,2	0,1	-0,3	-0,3
3	Pablo	3		0,4	0,1	0,1	-0,6
4	Refleks	3		-0,4	0,3	0,3	0,4
5	Poker	3		-0,4	-0,6	-0,4	-1,3
6	Rambo	3		0,3	0,1	0,3	1,1
7	Gepard	3		0,1	-0,1	-0,1	0,7
8	Wulkan	3		-0,4	-0,4	-0,2	0,4
9	Magellan	3		-0,1	0,3	0,1	0,1
10	Motto	3		-0,1	-0,4	-0,3	-1,3
11	Kreator	2		-	0,6	-	-0,3
12	Belfer	1		-	-0,5	-	1,1
Liczba doświadczeń			2	2	2	6	1

Liczba doświadczeń dla okresu 2023-2025 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla badanych dwa lata jest odpowiednio mniejsza. Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń, w których dana choroba wystąpiła; wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą. Wzorzec: średnia wszystkich badanych odmian.

Tabela 7. **Owies**. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2023- 2025.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie przed zbiorem- (skala 9°)		Wysokość roślin - cm		Masa 1000 ziaren- g		Udział łuski w ziarnie - %	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
Wzorzec			6.3	7.4	113	103	43.5	39.3	28.9	28.5
1	Bingo	3	1,7	0,9	-2	-0	3,0	2,4	-2,3	-1,3
2	Kozak	3	1,4	0,2	1	4	-4,5	-2,2	-5,6	-1,4
3	Pablo	3	0,0	0,2	2	1	2,7	1,6	-0,9	-1,7
4	Refleks	3	-1,6	-1,4	5	3	-2,9	-0,3	0,6	0,4
5	Poker	3	1,0	0,5	-5	-2	-1,3	-2,0	2,9	1,4
6	Rambo	3	-0,6	-0,7	0	0	-1,7	-0,4	7,6	1,5
7	Gepard	3	0,0	0,4	-7	-5	2,3	0,6	2,1	2,1
8	Wulkan	3	-1,0	-0,1	0	-1	0,6	0,5	0,0	-0,4
9	Magellan	3	0,5	0,1	3	2	-2,5	-1,1	0,7	1,1
10	Motto	3	1,4	0,4	0	0	-1,3	0,1	-0,2	-0,8
11	Kreator	2	0,7	0,5	2	3	3,3	0,7	-4,2	-0,1
12	Belfer	1	-3,0	-	-3	-	2,2	-	-0,6	-
Liczba doświadczeń			1	5	2	6	2	6	2	6

Liczba doświadczeń dla okresu 2023-2025 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla badanych dwa lata jest odpowiednio mniejsza

Charakterystyka odmian owsa zwyczajnego wpisanych do krajowego rejestru Odmian w roku 2025 - wg COBORU, LOO 2025.

Belfer (STH 14222) - Odmiana żółtoziarnista. Plon ziarna z łuską dość duży. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa, helmintosporiozę -średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania wczesny, dojrzewania średni. Udział łuski średni, masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, zawartość białka – średnia, tłuszczu – duża, gęstość ziarna w stanie zsympnym – średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia.

Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, PL - 99-307 Strzelce.